

Evropski pokret
Crna Gora

NACIONALNA KONVENCIJA O EVROPSKOJ INTEGRACIJI CRNE GORE (NKEI 2012)

**Završni izvještaj Nacionalne konvencije o evropskoj
integraciji Crne Gore (NKEI 2012)**

januar - decembar 2012.

Priradio: Momčilo Radulović

Izdavač: Evropski pokret u Crnoj Gori

Sadržaj

UVOD	5
O projektu	6
PREPORUKE I ZAKLJUČCI	21
Radna grupa I: Pravosuđe i temeljna prava, Sesija 1, 26. april 2012.	23
Radna grupa I: Pravosuđe i temeljna prava, Sesija 2, 20. jun 2012.	26
Radna grupa I: Pravosuđe i temeljna prava, Sesija 3, 25. septembar 2012.....	28
Radna grupa I: Pravosuđe i temeljna prava, Sesija 4, 7. novembar 2012.....	29
Radna grupa II: Pravda, sloboda i bezbjednost Sesija 1, 27. april 2012:	30
Radna grupa II: Pravda, sloboda i bezbjednost, Sesija 2, 19. jun 2012.....	32
Radna grupa II: Pravda, sloboda i bezbjednost, Sesija 3, 10. oktobar 2012.	35
Radna grupa II: Pravda, sloboda i bezbjednost, Sesija 4, 12. novembar 2012.	37
Radna grupa III: Poljoprivreda, bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika i ribarstvo , Sesija 1, 18. maj 2012.	39
Radna grupa III: Poljoprivreda, bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika i ribarstvo, Sesija 2, 21. jun 2012.....	42
Radna grupa III: Poljoprivreda, bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika i ribarstvo, Sesija 3, 2. oktobar 2012.....	45
Radna grupa III: Poljoprivreda, bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika i ribarstvo, Sesija 4, 13. novembar 2012.	46
Radna grupa IV: Zaštita životne sredine, Sesija 1, 16. maj 2012.	48
Radna grupa IV: Zaštita životne sredine, Sesija 2, 22. jun 2012.	50
Radna grupa IV: Zaštita životne sredine, Sesija 3, 4. oktobar 2012.....	52
Radna grupa IV: Zaštita životne sredine, Sesija 4, 9. novembar 2012.	53

UVOD

Poštovani prijatelji,

Čast nam je i zadovoljstvo da vam na sljedećim stranicama predstavimo rezultate jednogodišnjeg napornog rada preko 120 eksperata iz javnog i civilnog sektora, koji su okupljeni u Nacionalnoj konvenciji o evropskoj integraciji Crne Gore dali svoj stručni i profesionalni doprinos ubrzanju procesa evropske integracije i stvaranju društvene sinergije za unaprijeđenje ukupnih reformi u našem društvu.

Kroz debate i stručne analize u okviru 4 radne grupe i 16 održanih sesija definisano je ukupno 164 preporuka koje su upućene Vladi, Skupštini i drugim državnim institucijama, civilnom društvu i međunarodnim subjektima koji su od važnosti za proces evropske integracije Crne Gore.

Ove preporuke su dokaz uspješnosti ovog projekta, ali su ujedno i obaveza da se na osnovu njih naprave dodatni naponi svih institucija i pojedinaca ka unaprijedjivanju našeg okruženja i daljih reformi u svim navedenim oblastima.

Takav rezultat napravljen je zahvaljujući svim ekspertima i članovima Nacionalne konvencije, kojima se ovom prilikom prevashodno zahvaljujemo, i takav odgovoran odnos pojedinaca i institucija je samo omogućio da partnerstvo Evropskog pokreta u Crnoj Gori i Slovačke asocijacije za spoljnu politiku na realizaciji ovog projekta bude uspješno.

Na kraju zahvaljujemo se i SLOVAKAID-u, Vladi Republike Slovačke i Ambasadi Republike Slovačke u Crnoj Gori na finansijskoj, organizacionoj i stručnoj pomoći u realizaciji ovog projekta, kao i Vladi i Skupštini Crne Gore koje su snažno podržale projekat i time doprinijele ostvarivanju pune saradnje između javnog i civilnog sektora u oblasti evropske integracije naše zemlje.

Naša je želja da u godinama pred nama Nacionalna konvencija o evropskoj integraciji Crne Gore postane još bogatiji, snažniji i potpuniji okvir za razmjenu mišljenja o značajnim problemima našeg društva i definisanje najboljih načina za njihovo rješavanje.

Nadamo se da ćemo svi zajedno i ubuduće doprinositi ostvarivanju tog cilja.

S poštovanjem

Evropski pokret u Crnoj Gori

Momčilo Radulović, Predsjednik

O projektu

Projekat „Nacionalna konvencija o evropskoj integraciji Crne Gore 2012” (NKEI 2012) predstavlja uspješan nastavak i nadogradnju projekta Nacionalna konvencija o Evropskoj integraciji Crne Gore 2011, koji realizuju Evropski pokret u Crnoj Gori i Slovačka asocijacija za spoljnu politiku, uz podršku Ministarstva vanjskih poslova Republike Slovačke i SLOVAK AID-a, i učešće Vlade i Skupštine Crne Gore.

Svrha projekta je uspostavljanje trajne, stabilne i sveobuhvatne platforme za debatu u čijem je primarnom fokusu odnos Crne Gore i Evropske unije. Umrežavanje eksperata iz javnog, privatnog i civilnog sektora ima dugoročan pozitivan efekat na reformske procese na putu Crne Gore u EU, čije će se koristi manifestovati i izvan okvira NKEI.

Konkretni **ciljevi** projekta, koji su, u širem smislu, omogućili funkcionisanje foruma za debatu o pojedinim oblastima, su:

- Formiranje institucionalnog okvira za javnu debatu između civilnog i javnog sektora o temama u vezi sa EU.
- Pripremanje cjelokupnog crnogorskog društva za proces evropske integracije, naročito prirodu procesa vođenja pregovora o članstvu u EU.
- Podsticaj dodatnim i bržim društvenim, političkim i ekonomskim reformama u procesu evropske integracije, kroz stvaranje sinergetskog efekta svih društvenih snaga u Crnoj Gori.
- Uspostavljanje novih i osnaživanje postojećih modela i metoda komunikacije i saradnje između aktera civilnog društva (NVO, mediji, sindikati, akademske institucije, individualni eksperti i td) i Vlade, Parlamenta i drugih javnih institucija.
- Osnaživanje uloge civilnog društva u procesima stvaranja, ali i implementacije reformskih i institucionalnih politika.
- Povećanje efikasnosti i učinkovitosti aktivnosti javnih institucija u procesu evropske integracije Crne Gore.

NKEI 2012 je realizovana u periodu januar – decembar 2012. godine.

Realizacijom ovog projekta na još većem i kvalitetnijem nivou je održan kontinuitet saradnje državnih institucija i civilnog društva u oblastima od značaja za crnogorsko društvo u procesu evropskih integracija. Nova realnost Crne Gore kao države kandidatkinje za članstvo, koja je u međuvremenu i otpočela pregovore za pristupanje Evropskoj uniji, dala je novu dimenziju i značaj preporukama koje su rezultat realizacije ovog projekta.

Rad na NKEI 2012 je tako postao paralelan proces sa radom radnih grupa za pregovore u onim oblastima u kojima su aktivnosti *screening-a* već otpočele, a sjajan instrument za pripremu u onim oblastima u kojima tek treba da budu započete. Identifikacija i angažovanje eksperata iz različitih društvenih sektora su direktno doprinijeli jačanju i boljoj iskorišćenosti ljudskih resursa u oblastima rada radnih grupa, dok je njihov rad poslužio da se blagovremeno otkriju slabosti i nedostaci u datim oblastima, i predlože rješenja koja će ih otkloniti u dolazećem periodu.

Zajedničkim zalaganjem kopredsjedavajućih i članova ranih grupa, nezavisno od toga da li dolaze iz javnog, civilnog ili privatnog sektora, postignut je kvalitetan dijalog, konstruktivne diskusije kroz koje bi se kompromisno dolazilo do najkvalitetnijih rješenja prihvatljivih za sve učesnike, prije svega iz razloga što su u najboljem interesu crnogorskog društva. Sve preporuke su prezentovne javno od strane kopredsjedavajućih, što je omogućilo da se šira i stručna javnost upoznaju sa njihovim sadržajem. Kao bismo osigurali da preporuke nađu put do relevantnih institucija kod kojih leži odgovornost za unaprijeđenje predmetnih oblasti, sve preporuke su upućene direktno relevantnim institucijama.

Zarad ostvarivanja navedenih ciljeva, a poučeni iskustvima realizacije sličnih projekata u Slovačkoj, Srbiji i Bosni i Hercegovini, kao i našim sopstvenim iz realizacije Nacionalne konvencije o evropskoj integraciji Crne Gore za 2011. godinu, ovakvo integrisanje sazajnih i akcionih kapaciteta društva se može najbolje i najefikasnije ostvariti kroz stručni angažman eksperata iz javnog i civilnog sektora, koji bi aktivno učestvovali u radu ekspertskih radnih grupa u kojima bi se vodila argumentovana diskusija o različitim društvenim pitanjima, problemima, zadacima, reformama i izazovima.

Stoga je naša vizija realizacije ovog projekta zasnovana na formiranju Radnih grupa u okviru kojih predstavnici civilnog sektora i javnih institucija Crne Gore, uz učešće inostranih eksperata i predstavnika međunarodnih institucija, putem otvorene diskusije razmjenjuju argumente i prijedloge, sa ciljem definisanja prepreka na putu procesu evropske integracije, kao i kreiranja odgovarajućih zaključaka i preporuka za njihovo uspješno prevazilaženje.

Ovakav model smo koristili u realizaciji projekta za 2011. godinu, čiji su rezultati imali odjeka i ogledaju se u visokom nivou ispunjenosti preporuka koje su usvojene na sastancima Radnih grupa. U okviru tri sesije četiri Radne grupe, za 2011. godinu doneseno je 117 preporuka, pri čemu su sve usvojene konsenzusom. Na bazi iskustva ovako plodonosne saradnje u okviru prve godine realizacije Nacionalne konvencije o evropskoj integraciji Crne Gore, sličan model smo koristili i u okviru NKEI 2012.

Radne grupe u okviru Nacionalne konvencije o evropskoj integraciji Crne Gore (NKEI 2012) su obuhvatile sljedeće oblasti:

1. **Radna grupa I – Pravosuđe i temeljna prava** (pregovaračko poglavlje 23);
2. **Radna grupa II – Pravda, sloboda i bezbjednost** (pregovaračko poglavlje 24);
3. **Radna grupa III – Poljoprivreda, bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika i ribarstvo;**
4. **Radna grupa IV – Zaštita životne sredine.**

Radne grupe su sastavljene od predstavnika različitih institucija i organizacija iz javnog i civilnog sektora. Radnim grupama predsjedavaju po jedan/a kopredsjedavajući/a iz civilnog i iz javnog sektora.

Svaka sesija Radnih grupa se tiče određenih tema koje definišu sami učesnici, a koje se tiču reformi i procesa evropske integracije, a razrađuju ih eksperti izvjestioci i sami članovi Radnih grupa.

Kroz rad i diskusiju u Radnim grupama učesnici dolaze do **zajedničkih preporuka i zaključaka** koji se upućuju Vladi i Skupštini Crne Gore i drugim državnim i lokalnim institucijama, civilnom društvu, biznis sektoru, međunarodnim organizacijama i institucijama i drugim zainteresovanim stranama.

Aktivnosti koje su realizovane u okviru Nacionalne konvencije 2012 su:

- Početna (I) Plenarna konferencija (svečana sjednica svih učesnika projekta, 7. jun 2012)
- 4 radna sastanka svake od Radnih grupa (6 do 8 sati po sastanku, u periodu april – novembar 2012)
- 4 press konferencije (prezentacije preporuka i zaključaka, po jedan press za svaku sesiju Radnih grupa, april – novembar 2012)
- Završna (II) Plenarna konferencija (radna sjednica svih učesnika projekta i prezentovanje rezultata u jednogodišnjem ciklusu, 7. decembar 2012)
- Kreiranje i prezentacija završne zajedničke publikacije sa svim rezultatima projekta, po Radnim grupama, uključujući i sve zaključke i preporuke za društvene i državne strukture koje su uključene u proces evropske integracije Crne Gore (novembar – decembar 2012).

Plenarna Konferencija i svečano otvaranje Nacionalne konvencije o evropskoj integraciji (NKEI 2012), 7. jun 2012.

Govori: gospodin Milan Roćen, bivši ministar valjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore; Iza njega su: gospodin Ranko Krivokapić, predsjednik Skupštine Crne Gore, gospodin Momčilo Radulović, predsjednik Evropskog pokreta u Crnoj Gori i gospodin Damir Davidović, generalni sekretar Skupštine Crne Gore.

Nastavak projekta u 2012. je obilježen u Plenarnoj Sali Skupštine Crne Gore, gdje je 7. juna 2012. godine održana Prva Konferencija Nacionalne konvencije o evropskoj integraciji Crne Gore, na kojoj su, sem predsjednika Skupštine Crne Gore, gospodina Ranka Krivokapića, govorili i gospodin Miroslav Lajčak, ministar vanjskih poslova Republike Slovačke, kao i članovi predsjedništva NKEI 2012, gospodin Milan Roćen, ministar valjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore, gospodin Aleksandar Duleba, direktor Slovačke asocijacije za spoljnu politiku i gospodin Momčilo Radulović, Predsjednik Evropskog pokreta u Crnoj Gori.

Govori: gospodin Aleksandar Duleba, direktor Slovačke asocijacije za spoljnu politiku

Ovom prilikom su i predstavljenje preporuke usvojene u prvom krugu sesija četiri Radne grupe formirane u okviru ovog ciklusa realizovanja projekta od strane kopredsjedavajućih svake od Radnih grupa. U okviru prvog kruga sesija, na Konferenciji je predstavljeno 49 preporuka i zaključaka upućenih ka državnim institucijama, ali i međunarodnim organizacijama, kao i svim zainteresovanim stranama i sveukupnoj javnosti.

: Govori: gospodin Miroslav Lajčák, ministar vanjskih poslova Republike Slovačke

Predsjedništvo

Predsjedništvo NKEI 2012 je formirano od visokih zvaničnika različitih institucija u Crnoj Gori, kao i predstavnika civilnog društva, lokalne samouprave i drugih struktura društva Crne Gore. Ovim se, kao i prošle godine, želi postići da uticaj rezultata ovog ciklusa projekta bude značajniji, s obzirom da članovi i članice predsjedništva mogu u većoj mjeri uticati na realizaciju samih preporuka i zaključaka.

Članovi i članice Predsjedništva NKEI 2012:

- Milan Roćen, Ministar vanjskih poslova i evropskih integracija, predsjedavajući (do 18. jula 2012. godine)
- Nebojša Kaluđerović, Ministar vanjskih poslova i evropskih integracija; predsjedavajući (od 18. jula 2012. godine)
- Nj. E. Ambasador Aleksandar Andrija Pejović, glavni pregovarač Crne Gore za pristupanje Evropskoj uniji
- Žarko Šturanović, Generalni sekretar Vlade Crne Gore
- Momčilo Radulović, Predsjednik Evropskog pokreta u Crnoj Gori
- Aleksandar Duleba, Direktor Slovačke asocijacije za spoljnu politiku
- Zoran Masoničić, Generalni sekretar Saveza sindikata Crne Gore
- Nj. E. Ambasador František Lipka, Ambasador Slovačke u Crnoj Gori
- Damir Davidović, Generalni sekretar Skupštine Crne Gore
- Ivana Pajević, Savjetnica Predsjednika Vlade za evropske poslove
- Predrag Mitrović, Predsjednik Unije poslodavaca Crne Gore
- Rajko Golubović, Generalni sekretar Zajednice opština Crne Gore
- Miodrag Vuković, Predsjednik Odbora za međunarodne odnose i evropske integracije u Skupštini Crne Gore
- Srđa Keković, Generalni sekretar Unije slobodnih sindikata Crne Gore
- Velimir Mijušković, Predsjednik Privredne komore Crne Gore

Radne grupe

U skladu sa profesionalnim orijentacijama i poljima rada i aktivnosti pojedinih pozvanih eksperata, određeno je i njihovo članstvo u četiri Radne grupe.

gospodin Vlado Dedović, Centar za monitoring (CEMI), gospodin Dragan Pejanović, sekretar Ministarstva unutrašnjih poslova, gospodin Momčilo Radulović, predsjednik Evropskog pokreta u Crnoj Gori i gospodin Miodrag Laković, Uprava policije (ekspert izvijestilac)

- Grupa I – Pravosuđe i temeljna prava (oblasti obuhvaćene pregovaračkim poglavljem 23 – pravosuđe, borba protiv korupcije, temeljna prava, prava državljana EU).
- Grupa II – Pravda, sloboda i bezbjednost (oblasti obuhvaćene pregovaračkim poglavljem 24 – azil, migracije, vize, borba protiv organizovanog kriminala, korupcije, terorizma).
- Grupa III – Poljoprivreda, bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika i ribarstvo.
- Grupa IV – Zaštita životne sredine.

Ovakva definicija Radnih grupa i njihovih tema je izraz potrebe da se u njima vode rasprave o onim pitanjima koja su prioritet za demokratsku transformaciju crnogorskog društva, kao i za intenziviranje procesa evropske i evroatlantske integracije Crne Gore. Prve dvije radne grupe odgovaraju onim oblastima koje su obuhvaćene pregovaračkim poglavljima 23 i 24, pri čemu su članovi i članice prve dvije radne grupe dijelom članovi i članice pregovaračkih skupina. Ovim smo pokušali da stvorimo forum za kvalitetnu debatu koji će rezultirati u razmjeni mišljenja različitih interesnih grupa, kao i setu preporuka koje će za obje strane (vladin i nevladin sektor) biti prihvatljive, s obzirom da se preporuke usvajaju konsenzusom.

Kopredsjedavajući/e Radnih grupa

Kopredsjedavajući NKEI 2012 na press konferenciji povodom predstavljanja preporuka

Svakom Radnom grupom predsjedava 1 kopredsjedavajući/a iz javnog sektora i 1 kopredsjedavajući/a iz civilnog sektora. Uloga kopredsjedavajućih je da vode sjednice i učestvuju u formulisanju zaključaka i preporuka, kao i da pripremaju jedan dio radnih materijala.

Kopredsjedavajući Radne grupe I: gospođa Svetlana Rajković, pomoćnica Ministra pravde i ljudskih prava i gospodin Boris Marić, Centar za građansko obrazovanje.

Kopredsjedavajući Radne grupe II: g-din Dragan Pejanović, sekretar Ministarstva unutrašnjih poslova i g-din Vlado Dedović, Centar za monitoring (CEMI).

Kopredsjedavajući Radne grupe III: g-din Branko Bulatović, pomoćnik Ministra poljoprivrede i ruralnog razvoja i g-din Željko Vidaković, potpredsjednik Unije poslodavaca Crne Gore.

Kopredsjedavajuće Radne grupe IV: g-đa Ivana Vojinović, pomoćnica Ministra održivog razvoja i turizma i g-đa Nataša Kovačević, NVO Green Home.

Eksperti izvjestioci

Eksperti izvjestioci su nosioci stručne aktivnosti unutar Radnih grupa i oni/e su zaduženi da pripremaju ekspertske uvodne izlaganje na početku svake sesije Radne grupe. Ekspert izvjestilac pravi i preliminarne nacрте zaključaka o datoj temi, koje prezentuju na kraju svog izlaganja. Njegovi zaključci ne moraju da budu usvojeni i o njima, kao i svim drugim prijedlozima zaključaka glasaju članovi Radne grupe, prema proceduri glasanja. Ekspert izvjestilac vrši izbor radnih materijala za sesiju Radne grupe i taj material dostavlja Evropskom pokretu u razumnom roku pred odvijanje sesije, na dalju distribuciju svim članovima Radnih grupa. Ekspert izvjestilac se bira iz redova članova Radne grupe, a vanredno se može predložiti i drugo rješenje, ukoliko se većina članova Radne grupe složi sa time.

Eksperti izvjestioci za Sesije Radnih grupa NKEI 2012 bili su:

- Ekspert izvjestilac, g-din Zlatko Vujović, Centar za monitoring (CEMI); TEMA 1: Finansiranje političkih partija (Radna grupa I, Sesija 1, 26. april 2012); TEMA 2: Konflikt interesa (Radna grupa I, Sesija 2, 20. jun 2012)
- Ekspertkinja izvjestiteljka, g-đa Ana Selić, Centar za monitoring (CEMI); TEMA: Migracije, azil, vizna politika i državljanstvo (Radna grupa II, Sesija 1, 27. april 2012)
- Ekspert izvjestilac, g-din Dejan Vuković, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija (Radna grupa II, Sesija 1, 27. april 2012)
- Ekspert izvjestilac, g-din Danilo Mrdak, Prirodno-matematički fakultet, Odsjek za Biologiju, Univerzitet Crne Gore; TEMA: Konflikti i kompromisi između ekonomije i ekologije u izgradnji HE u Crnoj Gori (Radna grupa IV, Sesija 1, 16. maj 2012)
- Ekspert izvjestilac, g-din Blagoje Grahovac; TEMA: Borba protiv organizovanog kriminala, korupcije i terorizma (Radna grupa II, Sesija 2, 19. jun 2012)
- Ekspert izvjestilac, g-din Dejan Đurović, Uprava policije Crne Gore; TEMA: Borba protiv organizovanog kriminala, korupcije i terorizma (Radna grupa II, Sesija 2, 19. jun 2012)
- Ekspertkinja izvjestiteljka: g-đa Miroslava Vozaryova, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Slovačke; TEMA 1: Borba protiv organizovanog kriminala, korupcije i terorizma (Radna grupa II, Sesija 2, 19. jun 2012); TEMA 2: Saradnja u oblasti borbe protiv droga (Radna grupa II, Sesija 4, 12. novembar 2012)

- Ekspert izvjestilac, g-din Ratko Bataković, Agro-grupa; TEMA: Ruralni razvoj (Radna grupa III, Sesija 2, 21. jun 2012)
- Ekspert izvjestilac, g-din Vasilije Bušković, Zavod za zaštitu prirode Crne Gore; TEMA: Uspostavljanje Natura 2000 mreže (Radna grupa IV, Sesija 2, 22. jun 2012)
- Ekspert izvjestilac: g-din Darko Šuković, Radio „Antena M“; TEMA: Sloboda izražavanja (Radna grupa I, Sesija 3, 25. septembar 2012)
- Ekspert izvjestilac: g-din Nedjeljko Rudović, Daily Press „Vijesti“; TEMA: Sloboda izražavanja (Radna grupa I, Sesija 3, 25. septembar 2012)
- Ekspert izvjestilac: g-din Andrej Bracanović, Univerzitet Donja Gorica; TEMA: Saradnja u građanskim stvarima (Radna grupa II, Sesija 3, 10. oktobar 2012)
- Ekspert izvjestilac: g-din Milorad Marković, Pravni fakultet Podgorica; TEMA: Saradnja u krivičnim stvarima (Radna grupa II, Sesija 3, 10. oktobar 2012)
- Ekspert izvjestilac: g-din Mirko Đurović, Institut za biologiju mora; TEMA: Ribarstvo (Radna grupa III, Sesija 3, 2. oktobar 2012)
- Ekspertkinja izvjestiteljka: g-đa Olivera Kujundžić, Ministarstvo održivog razvoja i turizma; TEMA: Moguće derogacije u vezi sa primjenom graničnih vrijednosti emisija zagađujućih materija u vazduh (Radna grupa IV, Sesija 3, 4. oktobar 2012)
- Ekspertkinja izvjestiteljka: g-đa Dušanka Radović, Vrhovni sud Crne Gore; TEMA: Izbor i edukacija sudija (Radna grupa I, Sesija 4, 7. novembar 2012)
- Ekspert izvjestilac: g-din Miodrag Laković, Uprava policije; TEMA: Saradnja u oblasti borbe protiv droga (Radna grupa II, Sesija 4, 12. novembar 2012)
- Ekspertkinja izvjestiteljka: g-đa Biljana Blečić, Veterinarska uprava; TEMA: Bezbjednost hrane (Radna grupa III, Sesija 4, 13. novembar 2012)
- Ekspertkinja izvjestiteljka: g-đa Danijela Šuković, Centar za ekotoksikološka ispitivanja; TEMA: Hemikalije (Radna grupa IV, Sesija 4, 9. novembar 2012)

Pravila rada u Radnim grupama

Zbog potrebe efikasnog i na pravilima utemeljenog rada u okviru Radnih grupa unutar NKEI, na prvoj sesiji svih Radnih grupa su usvojena sljedeća pravila rada:

Pravila rada i pojašnjenja o radu u Radnim grupama

1. Svakom Radnom grupom predsjedava 1 kopredsjedavajući/a iz javnog i 1 kopredsjedavajući/a iz civilnog sektora.
2. Kopredsjedavajući/e određuju temu/e prvog zasijedanja Radne grupe. Pored tema koje je definisao/la kopredsjedavajući/a mogu se na dnevni red staviti i druge teme ukoliko ih predlože članovi i ukoliko ih usvoji većina. Za sva ostala zasijedanja teme se određuju na kraju prethodnog zasijedanja, uz glasanje svih prisutnih.
3. Oficijelne uvodne govore mogu prezentovati samo kopredsjedavajući i ekspert izvjestilac. Svi ostali članovi Radne grupe imaju pravo na 3 do 7 minuta svojih uvodnih izlaganja i predočavanja svojih stavova. Preporučuje se da svi ostali krugovi debate takođe uključuju pravilo da svaki od govornika ne prelazi 5 minuta u svom izlaganju. Od ovog pravila se može odstupati u slučajevima kada pojedini članovi grupe imaju veće dokumente za prezentaciju (prijedloge zakona, setove zakonskih amandmana, sopstvene ekspertske analize, pojedinačne studije i slično) i to u konsultaciji i nakon dobijanja saglasnosti od strane kopredsjedavajućih.
4. Zaključci i preporuke - Kopredsjedavajući/e definišu unaprijed nacrt zaključaka prvog zasijedanja. Ovakvi unaprijed prijedloženi zaključci ne moraju biti i konačni i to zavisi od toka rasprave. Ukoliko nacrti tih zaključaka budu odbijeni u toku diskusije i glasanja, usvajaju se novi zaključci/ak. U toku svih sljedećih zasijedanja Radne grupe, nacrt finalnih zaključaka prave kopredsjedavajući (one zaključke koji se definišu u toku rasprave i rada Radne grupe) i ekspert izvjestilac (definiše unaprijed nacrt jednog ili više zaključaka, koje izlaže na 18 kraju svog ekspertskeg uvodnog izlaganja, kao svoje preporuke). Svi usvojeni zaključci i preporuke, pored redovne medijske prezentacije, biće štampani u obliku posebnog finalnog izvještaja. Kao takvi oni će biti poslani i na adrese svih zainteresovanih domaćih i inostranih aktera (Vlada, Skupština i druge državne institucije Crne Gore, domaće i strane nevladine organizacije, međunarodne organizacije i institucije, diplomatski kor i institucije Evropske unije).
5. Ekspert izvjestilac - priprema ekspertskeg uvodno izlaganje na početku svake sesije Radne grupe. Ekspert izvjestilac pravi i preliminarne nacрте zaključaka o datoj temi, koje prezentuju na kraju svog izlaganja. Njegovi

zaključci ne moraju da budu usvojeni i o njima, kao i svim drugim prijedlozima zaključaka glasaju članovi Radne grupe, prema proceduri glasanja. Ekspert izvjestilac vrši izbor radnih materijala za sesiju Radne grupe i taj materijal dostavlja Evropskom pokretu u razumnom roku pred odvijanje sesije, na dalju distribuciju svim članovima Radnih grupa. Ekspert izvjestilac se bira iz redova članova Radne grupe, a vanredno se može predložiti i drugo rješenje, ukoliko se većina članova Radne grupe složi sa time. Dužnosti eksperta izvjestioca za vrijeme prve sesije Radnih grupa će vanredno obavljati kopredsjednici/e.

6. Glasanje - se odvija posebno u grupi predstavnika javnih institucija i posebno u grupi predstavnika civilnog sektora. Ukoliko bilo koja grupa odbije određeni prijedlog, on se neće uzimati u dalje razmatranje, osim u slučaju novih izmjena prijedloga zaključka. Kao zajednički zaključci se mogu predstaviti samo oni koji budu podržani i od strane javnog i od strane civilnog sektora. Glasanje se odvija pomoću specijalnih kartica (plavo-crvene označavaju DA za javni sektor, a plavo-crne NE za isti sektor, dok žuto-crvene označavaju DA za civilni sektor, a žuto-crne NE za isti sektor). Na početku svakog glasanja se utvrđuje broj prisutnih članova iz javnog i prisutnih članova iz civilnog sektora.
7. Rasprava u okviru Radnih grupa se odvija prema „Chatham house“ pravilu: ono što se kaže u okviru Radne grupe „ostaje“ u okviru Radne grupe. U javnosti se ne smiju prezentovati odvojeni stavovi pojedinaca, bez obzira na sektor iz kojeg dolaze, već se javnosti predočavaju samo usvojeni zajednički zaključci i preporuke. Usvojene zaključke i preporuke javnosti prezentuju kopredsjedavajući i ekspert tilac, na press konferenciji, ukoliko se ne odluči drugačije u okviru Radne grupe. Press konferencije se odvijaju sljedećeg dana nakon sesije Radne grupe.
8. Sva pravila za rad u Radnim grupama su podložna prilagođavanjima potrebama radnog procesa u grupama. O svim eventualnim izmjenama odlučuje većina članova Radne grupe iz javnog i većina iz civilnog sektora, na prijedlog kopredsjedavajućih, uz prethodne konsultacije sa predstavnicima Evropskog pokreta i Slovačke asocijacije za spoljnu politiku.

Zasijedanja Radnih grupa

Sesije 1 – 26, 27. april, 16. i 18. maj 2012.

Prva serija zasijedanja Radnih grupa NKEI 2012 je održana u periodu od 26. aprila do 18. maja 2012, a rezultirala je usvajanjem 49 preporuka i zaključaka.

Teme zasijedanja su bile sljedeće, po grupama:

- **Radna grupa I** (26. april 2012):

TEMA: Finansiranje političkih partija

Ekspert izvjestilac: g-din Zlatko Vujović, Centar za monitoring (CEMI)

- **Radna grupa II** (27. april 2012):

TEMA: Migracije, azil, vizna politika i državljanstvo

Ekspertkinja izvjestiteljka: g-đa Ana Selić, Centar za monitoring (CEMI)

Ekspert izvjestilac: g-din Dejan Vuković, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija

- **Radna grupa III** (18. maj 2012):

TEMA: Zajednička poljoprivredna politika - direktna plaćanja

- **Radna grupa IV** (16. maj 2012):

TEMA: Konflikti i kompromisi između ekonomije i ekologije u izgradnji HE u Crnoj Gori

Ekspert izvjestilac: g-din Danilo Mrdak, Prirodno-matematički fakultet, Odsjek za Biologiju, Univerzitet Crne Gore

Sesije 2 – 19, 20, 21. i 22. jun 2012.

Druga serija zasijedanja Radnih grupa NKEI je održana u periodu od 19. do 22. juna 2012, a rezultirala je usvajanjem 48 preporuka i zaključaka.

Teme zasijedanja su bile sljedeće, po grupama:

- **Radna grupa I** (20. jun 2012):

TEMA: Konflikt interesa

Ekspert izvjestilac: g-din Zlatko Vujović, Centar za monitoring (CEMI)

- **Radna grupa II** (19. jun 2012):

TEMA: Borba protiv organizovanog kriminala i korupcije

Ekspert izvjestilac: g-din Blagoje Grahovac (ekspert civilnog društva)

Ekspert izvjestilac: g-din Dejan Đurović, Uprava policije Crne Gore

Ekspertkinja izvjestiteljka: g-đa Miroslava Vozaryova, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Slovačke

- **Radna grupa III** (21. jun 2012):

TEMA: Ruralni razvoj

Ekspert izvjestilac: g-din Ratko Bataković, Agro-grupa

- **Radna grupa IV** (22. jun 2012):

TEMA : Uspostavljanje Natura 2000 ekološke mreže

Ekspert izvjestilac: g-din Vasilije Bušković, Zavod za zaštitu prirode Crne Gore

Sesije 3 – 25. septembar, 2, 4. i 10. oktobar 2012.

Treća serija zasijedanja Radnih grupa NKEI je održana u periodu od 25 septembra. do 10. oktobra 2012, a rezultirala je usvajanjem 29 preporuka i zaključaka.

Teme zasijedanja su bile sljedeće, po grupama:

- **Radna grupa I** (25. septembar 2012):

TEMA: Sloboda izražavanja

Ekspert izvjestilac: g-din Darko Šuković, Radio „Antena M“

Ekspert izvjestilac: g-din Nedjeljko Rudović, Daily Press „Vijesti“

- **Radna grupa II** (10. oktobar 2012):

TEMA: Saradnja u krivičnim i građanskim stvarima

Ekspert izvjestilac: g-din Andrej Bracanović, Univerzitet Donja Gorica

Ekspert izvjestilac: g-din Milorad Marković, Pravni fakultet Podgorica

- **Radna grupa III** (2. oktobar 2012):

TEMA: Ribarstvo

Ekspert izvjestilac: g-din Mirko Đurović, Institut za biologiju mora

- **Radna grupa IV** (4. oktobar 2012):

TEMA: Moguće derogacije u vezi sa primjenom graničnih vrijednosti emisija zagađujućih materija u vazduh

Ekspertkinja izvjestiteljka: g-đa Olivera Kujundžić, Ministarstvo održivog razvoja i turizma

Sesije 4 – 7, 9, 12. i 13. novembar 2012.

Treća serija zasjedanja Radnih grupa NKEI je održana u periodu od 7. do 13. novembra 2012, a rezultirala je usvajanjem 38 preporuka i zaključaka.

Teme zasjedanja su bile sljedeće, po grupama:

- **Radna grupa I** (7. novembar 2012):

TEMA: Izbor i edukacija sudija

Ekspertkinja izvjestiteljka: g-đa Dušanka Radović, Vrhovni sud Crne Gore

- **Radna grupa II** (12. novembar 2012):

TEMA: Saradnja u oblasti borbe protiv droga

Ekspert izvijestilac: g-din Miodrag Laković, Uprava policije

Ekspertkinja izvjestiteljka: g-đa Miroslava Vozaryova, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Slovačke

- **Radna grupa III** (13. novembar 2012):

TEMA: Bezbjednost hrane

Ekspertkinja izvjestiteljka: g-đa Biljana Blečić, Veterinarska uprava

- **Radna grupa IV** (9. novembar 2012):

TEMA: Hemikalije

Ekspertkinja izvjestiteljka: g-đa Danijela Šuković, Centar za ekotoksikološka ispitivanja

Na sesiji 1, sesiji 2, sesiji 3 i sesiji 4 ukupno je donijeto **164 preporuke** za Vladu, Skupštinu i druge državne institucije, organe i civilni sektor Crne Gore. Veoma je važno naglasiti da su SVE preporuke jednoglasno podržane od strane svih članova radnih grupa konvencije, kako onih koji su predstavljali javni sektor, tako i onih koji su dolazili iz civilnog sektora.

Evropski pokret
Crna Gora

Vlada Crne Gore

PREPORUKE I ZAKLJUČCI
(Sesije 1, Sesije 2, Sesije 3 i Sesije 4)
(Radne grupe I, II, III i IV)

Radna grupa I:

Pravosuđe i temeljna prava

Sesija 1, 26. april 2012.

TEMA: Finansiranje političkih partija

PREPORUKE:

1. Ponovo razmotriti formiranje nezavisne Agencije za borbu protiv korupcije, koja bi objedinila borbu protiv korupcije u dijelu finansijskog poslovanja političkih partija, spriječavanja sukoba interesa, zloupotrebe državnih resursa i položaja i lobiranja.

Obrazloženje: Potreba da se unaprijedi institucionalni okvir za kontrolu finansiranja političkih partija se nameće kao logičan, kod činjenice da su novousvojene izmjene i dopune Zakona o finansiranju političkih partija samo djelimično unaprijedile sistem kontrole i uvažile dio preporuka GRECO-a. Zakon sada prepoznaje pitanje nenovčanih donacija, normativno su izvedena pravila koja partijama zabranjuju zloupotrebu javnih resursa, revidirana je gornja granica za prikupljanje sredstava za partije koje nemaju pravo na budžetska sredstva sa dosadašnjih 5% na 10%, unaprijeđena je revizija finansijskih izvještaja političkih partija.

Ipak ostale su brojne manjkavosti koje unaprijeđena normativna rješenja nijesu uspjela da otklone, a na koje su ukazale preporuke GRECO-a, EK i civilnog društva. Primjer je i dalje neizvedena kaznena politika. GRECO u svojim preporukama navodi potrebu uspostavljanja efikasne, srazmjerne i odvrćajuće kaznene politike. Pitanje godišnje članarine takođe je ostalo neadekvatno riješeno, gdje i Izvještaj EK o napretku Crne Gore za 2011.godinu sugerise rješavanje ovog pitanja.

Sve ovo upućuje na zaključak da je potrebno razmotriti ukupni institucionalni i normativni okvir za unaprijeđenje antikorupcijskih politika i da je potrebno u kontinuitetu pratiti i unaprijeđivati ukupnu antikorupcijsku politiku. S toga treba razmotriti mogućnost i opravdanost formiranja nezavisne Agencije za borbu protiv korupcije.

2. Nastaviti sa jačanjem institucionalnih kapaciteta DRI za kontrolu finansijskog poslovanja političkih partija. Uraditi analizu funkcionisanja DIK-a sa ciljem da se njen rad profesionalizuje, finansijski podrži, osnuje Sekretarijat DIK-a koji bi unaprijedio stručne i profesionalne kapacitete Komisije.

Obrazloženje: Uočeni su brojni nedostaci u funkcionisanju DIK-a. Potreba da se DIK značajnije osposobi u dijelu stručne i finansijske logistike, ali i prostornih kapaciteta godinama egzistira kao nesporna potreba, ali i godinama se ne riješava. Činjenica je da DIK nema potrebnu stručnu logistiku i da mu nedostaje profesionalan kadar koji bi omogućio da ova institucija dobije stručni kapacitet za punu implementaciju zakonskog okvira za koji je nadležna.

Zakon je prepoznao da DIK sam ne može vršiti kvalitetnu i sveobuhvatnu kontrolu finansiranja političkih partija posebno dio vezan za reviziju finansijskih izvještaja političkih partija, ovaj posao je povjerio DRI-u. Možemo reći da je u ovom trenutku ovo najoptimalnije rješenje i ponoviti da uz potrebu kontinuiranog praćenja i izgradnje nadležnih institucija treba stalno raditi na unaprijeđenju efekata antikorupcijskih politika.

3. Uvesti mogućnost da institucija koja je nadležna za kontrolu finansiranja političkih partija, može sprovoditi administrativnu istragu. Administrativna istraga treba da omogući nadležnom organu da istraži i poslovanje drugih subjekata kao što su pravna i fizička lica iz sektora privrede npr., ako je to neophodno za utvrđivanje činjenica i isti su dužni da se odazovu pozivu.

Obrazloženje: U javnosti postoje brojne kontraverze oko pitanja finansiranja političkih partija. Da bi dobili objektivnu sliku o stanju u ovoj oblasti organi koji vrše finansijsku kontrolu moraju imati mehanizme koji će im omogućiti puni integritet i kredibilitet. Osim računovodstvene kontrole ove organe treba ovlastiti da mogu da vrše istražne radnje u smislu mogućnosti sprovođenja administrativne istrage. Ovaj vid istrage treba da omogući prije svega da organ nadležan za sprovođenje kontrole finansijskog poslovanja može da istraži poslovanje drugih subjekata (pravnih i fizičkih lica) povezanih sa političkim partijama.

4. Uvesti obavezu da ukoliko nadležni organ utvrdi nepravilnosti koje svojom sadržinom predstavljaju krivično djelo iste, osim izvještajnog konstatovanja i prezentacije nepravilnosti, u vidu krivične prijave prosljedi VDT-u.

Obrazloženje: Opšta obaveza podnošenja krivične prijave u pravnom sistemu Crne Gore postoji za sva fizička i pravna lica, ali u praksi ova obaveza se različito tumači. Prvo vrlo je teško nekada procijeniti u kojoj mjeri nešto ulazi u domen krivičnog djela, da li su mogući dokazi dovoljni za procesuiranje i dokazivanje postojanja krivičnog djela, diskreciona ocjena mogućih subjekata prijave. Mnoga su pitanja vezana za moguće podnošenje prijave. Ipak čini se potrebnim da se organi koji vrše finansijsku kontrolu političkih partija imperativno moraju obavezati na podnošenje krivične prijave kada utvrde nepravilnosti koje

impliciraju postojanje krivičnog djela. Mišljenja smo da bi ovakvo postupanje otklanjalo brojne špekulacije i povećavalo pravnu uređenost u ovoj oblasti.

Kopredsjedavajući: g-đa Svetlana Rajković, pomoćnica ministra, Ministarstvo pravde i ljudskih prava i g-din Boris Marić, Centar za građansko obrazovanje

Ekspert izvjestilac: g-din Zlatko Vujović, Centar za monitoring (CEMI)

Radna grupa I:
Pravosuđe i temeljna prava
Sesija 2, 20. jun 2012.

TEMA: Konflikt interesa

PREPORUKE:

1. Prilikom prve analize efekata primjene Zakona o sprječavanju sukoba interesa i Zakona o izmjenama i dopunama zakona o sprječavanju sukoba interesa, razmotriti potrebu proširenja obuhvata definicije javnog funkcionera na rukovodeća lica ustanova koje koriste javne fondove ili preciziranja izraza javna preduzeća u smislu obuhvatanja onih preduzeća koja se dijelom finansiraju iz javnih fondova.

Obrazloženje: I pored činjenice da je definicija javnog funkcionera uzeta (prepisana) iz UNCAC, ipak definicija javnog funkcionera u ovom trenutku ne obuhvata rukovodeća lica privatnih preduzeća koja koriste sredstva iz javnih fondova, tako da ova lica ne podliježu obavezi prijave imovine niti provjere imovinskih kartona shodno Zakonu.

2. Prilikom prve analize efekata primjene Zakona o sprječavanju sukoba interesa i Zakona o izmjenama i dopunama zakona o sprječavanju sukoba interesa, razmotriti potrebu propisivanja jasnih kriterijuma za izbor Predsjednika i članova Komisije u smislu da pored opštih uslova ispunjava i sljedeće:
 - Da u sastavu Komisije najmanje četiri člana, po struci, budu diplomirani pravnici.
 - Da kandidat ima najmanje 10 godina radnog staža, prioritarno u oblasti rada javne uprave.
 - Da kandidat nije bio član organa upravljanja političke stranke najmanje 5 godina prije stupanja na funkciju Predsjednika ili člana Komisije.

Obrazloženje: Uvođenjem preciznih kriterijuma za izbor Predsjednika članova Komisije za sprječavanje sukoba interesa ojačala bi se nezavisnost ovog tijela i unaprijedio princip zapošljavanja zasnovan na zaslugama koji, pored već uvedene novine da se Predsjednik i članovi Komisije biraju putem javnog konkursa, doprinosi većem stepenu usklađenosti sa međunarodnim dokumentima iz ove oblasti.

3. Prilikom prve analize efekata primjene Zakona o sprječavanju sukoba interesa Zakona o izmjenama i dopunama zakona o sprječavanju sukoba interesa, razmotriti potrebu izmjene člana 38 Zakona u smislu

da se za lica izabrana neposredno na izborima umjesto razrješenja, kao sankcija za kršenje odredbi ovog Zakona uvedu posebne sankcije (zabrana kandidovanja za naredne 4 godine od izricanja kazne odnosno od prestanka javne funkcije, oduzimanje dijela plate i sl).

Obrazloženje: Dosadašnja praksa u primjeni Zakona pokazala je da se razrješenje kao jedna od propisanih sankcija ne može primjeniti na poslanike i odbornike kao lica koja su izabrana neposredno na izborima te je potrebno razmotriti mogućnost da se na drugi način sankcioniše poslanik ili odbornik koji krši odredbe ovog Zakona.

4. Preporučuje se Komisiji da, prilikom podnošenja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, kao jednu od sankcija predloži javno objavljivanje odluke.

Obrazloženje: Presude organa za prekršaje koje bi uz sankciju sadržale i mjeru bezbjednosti, javno objavljivanje odluke Komisija bi mogla postaviti na svoj sajt. Javnim objavljivanjem presude Područnih organa za prekršaje ostvarila bi se opšta svrha propisane sankcije.

Kopredsjedavajući: g-đa Svetlana Rajković, pomoćnica Ministra pravde i ljudskih prava (sektor javne uprave) i g-din Boris Marić, Centar za građansko obrazovanje (civilni sektor)

Ekspert izvjestilac: g-din Zlatko Vujović, Centar za monitoring (CEMI)

Radna grupa I:

Pravosuđe i temeljna prava

Sesija 3, 25. septembar 2012.

TEMA: Sloboda izražavanja

PREPORUKE:

1. Pozivaju se nadležni organi da unaprijede ambijent za ostvarenje slobode izražavanja.
2. Pozivaju se novinari svih medija u Crnoj Gori da poštuju profesionalne standarde i kodeks.
3. Pozivaju se nadležni organi da u domenu svojih nadležnosti intenziviraju aktivnosti u cilju okončanja istražnih i krivičnih postupaka u slučajevima napada na novinare i imovinu medija u Crnoj Gori.
4. Preporučuje se nadležnim organima i civilnom sektoru i medijima da ulože dodatne napore u pravcu daljih edukacija urednika i novinara sa posebnim akcentom na profesionalno izvještavanje u oblastima koje zadiru u domen poštovanja ljudskih prava.
5. Pozivaju se Savjet za štampu i Novinarsko samoregulatorno tijelo da nastave razmatranje mogućnosti stvaranja jedinstvenog samoregulatornog tijela.

Kopredsjedavajući: g-đa Svetlana Rajković, pomoćnica Ministra pravde i ljudskih prava (sektor javne uprave) i g-din Boris Marić, Centar za građansko obrazovanje (civilni sektor)

Eksperti izvjestioci: g-din Darko Šuković, Radio „Antena M“ i g-din Nedjeljko Rudović, Daily Press „Vijesti“

Radna grupa I:

Pravosuđe i temeljna prava

Sesija 4, 7. novembar 2012.

TEMA: Izbor i edukacija sudija

PREPORUKE

- Izbor sudija
 1. O izboru sudija u Crnoj Gori odlučuje strukovno tijelo (Sudski savjet) u kojem struka ima većinu u odnosu na sve ostale eksterne članove tog tijela.
 2. Za poboljšanje efikasnosti i kvaliteta rada sudija od velikog značaja je i poboljšanje statusnih uslova zaposlenih u sudovima, pa treba da se ovom pitanju posveti posebna pažnja u narednom periodu. U tom smislu, neophodno je sudijama obezbijediti status dostojan funkcije koju obavijaju, što podrazumijeva pravičnu zaradu, obezbjeđenje svih egzistencionalnih uslova i ostvarivanje prava na penziju pod povoljnijim uslovima.
 3. Da se radi na stvaranju sopstvenih uslova finansiranja sudstva i time osamostali sudska vlast, kao i da se jača uloga Sudskog savjeta u učešću budžetskih sredstava države i da Sudski savjet aktivno učestvuje u podjeli i dodjeli tih sredstava sudstvu.
- Edukacija sudija
 4. Da se Centar za edukaciju nosilaca pravosudnih funkcija institucionalno ojača i izdigne u samostalnu instituciju.
 5. Da se razmotri mogućnost da se budžetom države opredijele namjenska sredstva za rad Centra za edukaciju nosilaca pravosudnih funkcija.
 6. Da se godišnjim rasporedom poslova u svim sudovima i tužilaštvima odrede potrebe, oblasti za kontinuiranu edukaciju nosilaca pravosudnih funkcija i da se u skladu sa godišnjim programom rada Centra tačno utvrde dani kada će se ista sprovoditi na jedan od predviđenih vidova (seminari, okrugli stolovi, radionice, studijske posjete).
 7. Da se razmotri mogućnost izmjene postojećih zakonskih rješenja, kako bi Centar za edukaciju nosilaca pravosudnih funkcija prerastao u Pravosudnu Akademiju.

Kopredsjedavajući: g-đa Svetlana Rajković, pomoćnica ministra, Ministarstvo pravde i ljudskih prava (sektor javne uprave) i g-din Boris Marić, Centar za građansko obrazovanje (civilni sektor)

Ekspertkinja izvjestiteljka: g-đa Dušanka Radović, Sudija Vrhovnog suda Crne Gore

Radna grupa II:

Pravda, sloboda i bezbjednost

Sesija 1, 27. april 2012:

TEMA: Migracije, azil, vizna politika i državljanstvo

PREPORUKE

- **Migracije**

1. Preporučuje se relevantnim institucijama da u toku procesa evropskih integracija Crne Gore izvrše potrebna usaglašavanja Zakona o strancima sa relevantnim direktivama EU: (EC)2003/86; (EC)2003/109; (EC)2005/71; (EC) 2004/114.
2. Nastaviti sa aktivnostima unaprjeđenja pristupa pravima stranaca sa odobrenim stalnim nastanjenjem na teritoriji Crne Gore u cilju uslađivanja posebnih propisa koji uređuju pitanja ostvarivanja prava u skladu sa Zakonom o strancima.
4. Intenzivirati aktivnosti na usvajanju Izvještaja o sprovođenju Akcionog plana za SIUM do 2013. godine.
5. Usvojiti novi AP za SIUM za period nakon 2012. godine sa konkretnim mjerama koje predviđaju zakonske izmjene u skladu sa direktivama EU i uključiti predstavnike civilnog sektora u proces.
6. Ohrabriti javne institucije i organizacije civilnog društva da aktivno prate implementaciju Strategije za rješavanje statusa raseljenih lica (RL) i interno raseljenih lica (IRL) sa posebnim akcentom na naselje Konik.
7. Ojačati koordinaciju između pojedinih tijela državnih institucija u pogledu pravovremenog i preciznog informisanja javnosti i međunarodnih organizacija i institucija o problemima raseljenih lica (RL) i interno raseljenih lica (IRL).
8. Ohrabruje se civilni sektor da izvrši analizu opstruktivnih elemenata koji se odnose na ostvarivanje prava raseljenih lica (RL) i interno raseljenih lica (IRL) na nivou regiona zapadnog Balkana.

- **Azil**

1. Preporučuje se relevantnim institucijama da u toku procesa evropskih integracija Crne Gore integracije nastave sa usklađivanjem politika azila sa relevantnim direktivama (EC) 2001/55; (EC) 2005/85 i (EC) 343/2003.

2. Unaprijediti sprovođenje Zakona o azilu kroz donošenje adekvatnog podzakonskog okvira od strane nadležnih ministarstava kao i pospješivanje efikasne implementacije postojećeg zakonskog okvira.

- **Vizna politika**

1. Preporučuje se relevantnim institucijama da u toku procesa evropskih integracija nastave sa usklađivanjem vizne politike Crne Gore sa relevantnim direktivama EU: (EC)539/2001; (EC)810/2009; (EC)2004/512; (EC)767/2008; 2008/633/JHA.
2. Preporučuje se relevantnim institucijama da u toku procesa evropskih integracija nastave aktivnosti na uspostavljanju viznog informacionog sistema uz finansijsku, stručnu i tehničku podršku EU i međunarodne zajednice.

- **Opšte preporuke**

1. Nastaviti postupak zaključivanja sporazuma i implementacionih protokola sa trećim državama i implementacionih protokola o readmisiji sa preostalim državama članicama EU;
2. Organizovati programe obuka za službenike vladinih institucija i nevladinih organizacija u oblasti migracija, azila i vizne politike kroz koje će se doprinijeti jačanju institucionalnih i organizacionih kapaciteta;
3. Kontinuirano raditi na ujednačavanju i upodobljavanju terminologije zakonodavstva Crne Gore sa pravnom tekovinom EU.

Kopredsjedavajući: g-din Dragan Pejanović, MUP, Šef Radne grupe za poglavlje 24 (sektor javne uprave) i g-din Vlado Dedović, CEMI, član Radne grupe za poglavlje 24 (civilni sektor)

Eksperti izvjestioci: g-đa Ana Selić, Centar za monitoring (CEMI) i g-din Dejan Vuković, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija

Radna grupa II:

Pravda, sloboda i bezbjednost

Sesija 2, 19. jun 2012.

TEMA: Borba protiv organizovanog kriminala i korupcije

PREPORUKE

U cilju usaglašavanja nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU, neophodno je izvršiti izmjene i dopune ZKP-a i KZ-a u pogledu:

1. Primjene i dužine trajanja mjera tajnog nadzora (pružanje simulovanih poslovnih usluga; pružanje simulovanih pravnih poslova kao i simulovana prodaja predmeta, produženje roka trajanja mjera tajnog nadzora sa 7 na ne manje od 12 mjeseci).

Obrazloženje: Navedeni prijedlog je rezultat evaluacije eksperta EU Maurizia Varanesea, tokom boravka u Crnoj Gori 2011. godine i u martu 2012. godine, sto je i navedeno u njegovom izvještaju iz 2011. godine, za oblast organizovanog kriminala. Nadalje, potreba za izmjenom MTN-a je prepoznata i od strane Uprave policije, što je upućeno i kao zvaničan zahtjev za promjenu ZKP-a.

2. Primjena mjera tajnog nadzora na lica koja se potražuju po međunarodnim potjernicama – ciljne potrage.

Obrazloženje: Navedeni prijedlog je rezultat neophodnosti primjene mjera tajnog nadzora na traganje za licima (tzv. ciljne potrage), što je ujedno i standard u državama EU.

3. Razmotriti mogućnost delegiranja pojedinih ovlašćenja tužioca na policiju (npr. saslušanje osumnjičenih, sprovođenje finansijskih istraga i sl).

Obrazloženje: Navedeni prijedlog je rezultat evaluacije eksperta EU Maurizia Varanesea, tokom boravka u Crnoj Gori u 2011, i podrazumijeva definisanje u ZKP-u mogućnosti da tužilac, u određenim okolnostima, može dio svojih ovlašćenja da delegira na policiju (tj. da naloži policiji da izvrši određene radnje iz nadležnosti tužioca), u slučajevima njegove spriječenosti da pravovremeno izvrši određene radnje (npr. Saslušanje lica u svojstvu osumnjičenih, po nalogu tužioca, i sl.)

4. Definisanja mogućnosti pribavljanja listinga telefonskih komunikacija za potrebe izviđaja.

Obrazloženje: Kroz izmjenu ZKP-a definisati nadležnost za pribavljanje listinga telefonskih komunikacija u fazi izviđaja.

5. U cilju unaprjeđenja efikasnosti vođenja finansijskih istraga neophodno je unaprijediti aktivnosti na identifikovanju imovinske koristi stečene krivičnim djelom i privremeno oduzimanje imovine, kao i prošireno oduzimanje kroz tješnju saradnju između tužilaštva, policije i agencija koje vode evidencije o imovini.

Obrazloženje: U cilju efikasnijeg oduzimanja imovinske koristi stečene kriminalom, neophodna je tješnja saradnja policije, tužilaštva i nacionalnih agencija i institucija koje imaju evidencije različitih pojava oblika imovine, kako bi se pravovremeno i na efikasan način identifikovala imovina određenih lica, u cilju kasnijeg eventualnog privremenog oduzimanja iste, do okončanja postupka. U tom pravcu, neophodno je razmotriti mogućnost uvođenja procedura da policija, paralelno sa podnošenjem krivične prijave, podnese i izvještaj o identifikovanoj imovini lica i sa njim povezanih lica (tzv. treća lica) koji bi omogućio jednostavnije pokretanje finansijske istrage od strane tužioca. Ovo je značajno upravo iz razloga što imovina (posebno ako se radi o gotovom novcu, akcijama, novcu na bankovnim računima), može trenutno da bude uklonjena, a samim tim i da bude van domašaja pravosudnih organa.

6. Uspostaviti Nacionalni integrisani informacioni sistem u cilju unaprjeđenja modela „Policija vođena obavještajnim radom“ kroz uspostavljanje efikasnog kriminalističko-obavještajnog sistema.

Obrazloženje: Navedeni prijedlog je rezultat evaluacije eksperta EU Maurizia Varanesea, tokom boravka u Crnoj Gori 2011. godine, koji podrazumijeva uspostavljanje jedinstvenog nacionalnog kriminalističko-obavještajnog sistema za Crnu Goru. Središnji dio tog sistema je svakako kriminalističko-obavještajni sistem Uprave policije, koji dalje treba jačati kroz razvoj modela „Policija vođena obavještajnim radom“. Kao nezaobilazna komponenta ovog sistema je i razvoj Nacionalnog integrisanog informacionog sistema, kroz koji bi se omogućila razmjena informacija (kroz sigurnu komunikacionu mrežu) između institucija na nacionalnom nivou, kao i pristup bazama podataka nacionalnih institucija.

7. Ostvariti punu efikasnost ILECU jedinice i razmjena informacija na međunarodnom i nacionalnom nivou shodno ILECU sporazumu.

Obrazloženje: U cilju ostvarivanja pune efikasnosti ILECU jedinice, neophodno je stvoriti preduslove za nesmetan rad kroz obezbjeđenje uslova za rad, nabavku opreme, obezbjeđenje i obuku kadra, unaprjeđenje postojećeg sigurnog komunikacionog linka za razmjenu informacija na nacionalnom nivou, kako bi se ILECU jedinica u potpunosti osposobila za centralizovanu međunarodnu operativnu policijsku saradnju.

8. Državne institucije u saradnji sa organizacijama civilnog društva i međunarodnim partnerima pozivaju se da kontinuirano sprovede

aktivnosti monitoringa implementacije i usklađivanja Strategije borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije, i Akcionog plana – Izmjena Strategije i Akcionog plana i drugih strateških dokumenata iz oblasti borbe protiv organizovanog kriminala, korupcije, terorizma, prekograničnog kriminala sa standardima pravne tekovine EU.

9. U skladu sa preporukama u procesu evropskih integracija, potrebno je nastaviti sa unaprjeđenjem regionalne i međunarodne saradnje svih institucija za sprovođenje zakona u oblasti borbe protiv organizovanog kriminala, korupcije, terorizma, prekograničnog kriminala, kroz dalje potpisivanje sporazuma i implementacionih protokola.
10. Potpisati Operativni sporazum o saradnji sa EUROPOL-om – slanje oficira za vezu.

Obrazloženje: Shodno obavezama u procesu pridruživanja Crne Gore EU, kao i preporukama monitoring misije EU u Crnoj Gori, neophodno je potpisivanje Opreativnog sporazuma o saradnji Crne Gore sa Europol-om, kao preduslov za efikasnu saradnju na operativnom nivou.

11. Preporučuje se relevantnim institucijama da u toku procesa evropskih integracija, uz finansijsku, stručnu i tehničku podršku EU i međunarodne zajednice nastave aktivnosti na uspostavljanju Šengen informacionog sistema, opremanja graničnih prelaza radi vršenja sveobuhvatnih provjera u skladu sa Šengenskim sporazumom i procedurama koje definiše INTERPOL - Instaliranja FIND sistema za provjere INTERPOL-ovih baza podataka.
12. Uz finansijsku, stručnu i tehničku podršku EU i međunarodne zajednice organizovati obuke službenika Uprave policije tužilaštva, obezbjediti potrebnu opremu za primjenu konvencionalnih i specijalnih istražnih radnji (mjera tajnog nadzora) – Dalje obuke za primjenu mjera tajnog nadzora.
13. Pristupiti izradi Strategije upravljanja i izgradnje ljudskih resursa u svim državnim organima i institucijama koje se bave borbom protiv organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i prekograničnog kriminala.

Kopredsjedavajući: g-din Dragan Pejanović, MUP, Šef Radne grupe za poglavlje 24 (sektor javne uprave) i g-din Vlado Dedović, CEMI, član Radne grupe za poglavlje 24 (civilni sektor)

Eksperti izvjestioci: g-din Blagoje Grahovac (ekspert civilnog društva), g-din Dejan Đurović, Uprava Policije Crne Gore i g-đa Miroslava Vozaryova, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Slovačke

Radna grupa II:

Pravda, sloboda i bezbjednost

Sesija 3, 10. oktobar 2012.

TEMA: Saradnja u krivičnim i građanskim stvarima

PREPORUKE

1. Uz analizu potrebe, stimulisati zaključenje bilateralnih ugovora o pravosudnoj saradnji u građanskim i krivičnim stvarima sa državama članicama EU i trećim državama.
2. Unaprijediti informisanost sudija i drugih državnih službenika u pitanjima međunarodne pravosudne saradnje — kroz organizovanje edukativnih programa, izdavanje publikacija ili priručnika sa praktičnim obrascima kao i redovno objavljivanje biltena o pravosudnoj saradnji u građanskim i krivičnim stvarima (Ministarstvo pravde, Centar za edukaciju nosilaca pravosudne funkcije, Univerzitet Crne Gore, Univerzitet Donja Gorica i Univerzitet Mediteran).
3. Kreiranje i implementacija programa za jačanje sposobnosti i podizanje efikasnosti komunikacije pravosudnih organa CG sa pravosudnim institucijama i organima zemalja članica EU i trećih zemalja (Sudski savjet, Tužilački savjet, Ministarstvo pravde).
4. Obezbijediti finansijska sredstva za jačanje tehničkih kapaciteta i unaprjeđenje komunikacije pravosudnih organa Crne Gore sa pravosudnim organima zemalja članica EU i trećih zemalja (Ministarstvo pravde, Centar za edukaciju nosilaca pravosudne funkcije, Uprava za kadrove, Sudski savjet).
5. U oblasti pravosudne saradnje u krivičnim stvarima, neophodno je urediti nacionalni zakonski okvir na način da isti ima dva odvojena kolosjeka: Jedan koji će se odnositi na regulaciju odnosa iz ove oblasti u odnosu na države članice EU i drugi u odnosu na tkz. „treće države“.
6. Prilikom usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU u oblasti pravosudne saradnje u krivičnim stvarima neophodno je voditi računa i o usklađenosti sa drugim propisima koji uređuju krivično procesnu i krivično pravnu materiju, kao i propisima o organizaciji i nadležnosti pravosudnih organa.
7. Analizirati implementaciju dosadašnjih bilateralnih ugovora u kontekstu Zakona o pružanju međunarodnopravne pomoći u krivičnim stvarima i evropskim standardima u domenu međunarodne saradnje.

8. Zakonski precizirati vidove međunarodnopravne pomoći u krivičnim stvarima.
9. Nastojati da se unaprijedi implementacija standarda u domenu zakonitog, efikasnog, pravičnog i djelotvornog krivičnog postupka, kako u dijelu zakonskog okvira tako i u radu svih pravosudnih organa.
10. Preporučuje se uspostavljanje studijskih programa koji će u svojoj sadržini imati evropsko pravo. Takođe, preporučuje se i uspostavljanje naučno-istraživačkih struktura (instituta) koji će se baviti pitanjima iz domena evropskog prava (univerzitetima i organizacijama civilnog društva).

Kopredsjedavajući: g-din Dragan Pejanović, MUP, Šef Radne grupe za poglavlje 24 (sektor javne uprave) i g-din Vlado Dedović, CEMI, član Radne grupe za poglavlje 24 (civilni sektor)

Eksperti izvjestioci: g-din Andrej Bračanović, Univerzitet Donja Gorica i g-din Milorad Marković, Pravni fakultet Podgorica

Radna grupa II:

Pravda, sloboda i bezbjednost

Sesija 4, 12. novembar 2012.

TEMA: Saradnja u oblasti borbe protiv droga

U cilju sprovođenja efikasne saradnje u oblasti droga Radna grupa II Nacionalne konvencije o evropskoj integraciji Crne Gore donosi sljedeće

PREPORUKE

1. Usvojiti i implementirati zakonska rješenja za efikasno vođenje istraga i oduzimanje imovine stečene krivičnim djelima.

Neophodno je produžiti rok za primjenu mjera tajnog nadzora iz člana 157 ZKP-a koji je trenutno sedam mjeseci i to na najmanje 18 mjeseci. Ovo iz razloga što je važeći rok za MTN nedovoljan da bi se na kvalitetan način prikupili dokazi u izviđaju. Takođe, treba izmijeniti odredbe zakona koje se tiču saslušanja osumnjičenog od strane policije kako bi se dala mogućnost policiji da, u prisustvu branioca, može vršiti saslušanje osumnjičenog i prikupljati dokaze na ovaj način.

2. Jačati kapacitete za smanjenje ponude droga, naročito kada su u pitanju međunarodne istrage.

U tom smislu potrebno je potpisati operativni sporazum sa Europolom koji omogućava razmjenu svih vrsta podataka i odrediti našeg predstavnika koji će obavljati ove poslove u sjedištu Europa.

3. Usvojiti novu Nacionalnu strategiju, kao i Akcioni plan za njenu implementaciju, a nakon toga kontinuirano sprovoditi monitoring realizacije planiranih mjera.
4. Usvojiti izmjene i dopune Zakona o sprječavanju zloupotrebe droga, čime će se u dijelu razmjene uzoraka kontrolisanih supstanci usaglasiti sa preporukom Evropskog savjeta br. 419 iz 2001. godine.
5. Kontinuirano raditi na stvaranju uslova za edukaciju stručnjaka koji se bave problematikom bolesti zavisnosti.
6. Aktivno učestvovati u programima saradnje sa svim međunarodnim tijelima i agencijama iz oblasti droga.
7. Formirati Komisiju za droge kao stručno tijelo sastavljeno od predstavnika

vladinih tijela koja se bave ovom problematikom. Komisija će periodično sagledavati problematiku droga na polju prevencije i smanjenja ponude, o čemu će sačinjavati izvještaje i usmjeravati rad nadležnih državnih organa.

8. Materijalno i tehnički opremiti Odsjek za borbu protiv droge, kao i Odsjek za posebne provjere kako bi isti raspolagali dovoljnim resursima za sprovođenje istraga.
9. Materijalno, tehnički i kadrovski podržati Odjeljenje za droge u Ministarstvu zdravlja, kao nacionalnu referentnu tačku za koordinaciju.
10. Kontinuirano vršiti obuke službenika Uprave policije i Državnog tužilaštva za sprovođenje efikasnih međunarodnih istraga iz oblasti kriminaliteta droga, kao i korišćenje savremenih tehnika i metoda u izvođenju dokaza.
11. Dalje jačati i podržavati mehanizme prevencije kroz aktivnosti opštinskih kancelarija za prevenciju narkomanije, državnih organa i nevladinih organizacija i raditi na razvijanju svijesti građana o rizicima upotrebe droge, a naročito među maloljetničkom i roditeljskom populacijom.
12. Kontinuirano sprovoditi aktivnosti na jačanju sistema rehabilitacije zavisnika, kao i lica koja su izdržala zatvorske kazne zbog krivičnih djela u vezi sa drogom, a u cilju njihove resocijalizacije i reintegracije u društvu.
13. Podsticati nevladine organizacije da, uz puno preuzimanje odgovornosti, realizuju stručne programe pružanja besplatne pravne pomoći i pravnog savjetovanja korisnicima droga u zaštiti njihovih osnovnih ljudskih prava i sloboda u sudskim i administrativnim postupcima u Crnoj Gori.
14. Razmotriti mogućnosti o modalitetima smanjivanja finansijske participacije klijenata koji se nalaze u ustanovi za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci na Kakarickoj gori.

Kopredsjedavajući: g-din Dragan Pejanović, MUP, šef Radne grupe za poglavlje 24 (sektor javne uprave) i g-din Vlado Dedović, CEMI, član Radne grupe za poglavlje 24 (civilni sektor)

Eksperti izvjestioci: g-din Miodrag Laković, Ministarstvo unutrašnjih poslova - Uprava policije Crne Gore; Miroslava Vozaryova, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Slovačke

Radna grupa III: Poljoprivreda, bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika i ribarstvo

Sesija 1, 18. maj 2012.

Tema: Zajednička poljoprivredna politika - direktna plaćanja

PREPORUKE

1. Potrebno je pristupiti, u što kraćem roku, donošenju izmjena i dopuna Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju i njegovom usklađivanju sa relevantnim EU regulativama. Takođe, isti je neophodno doraditi u smislu donošenja neophodnih podzakonskih akata, u saradnji sa civilnim sektorom putem javnih konsultacija i rasprava.
2. Potrebno je što prije formirati Savjet za poljoprivredu u skladu sa Zakonom o poljoprivredi i ruralnom razvoju (Nacionalni odbor za poljoprivredu) u koji će biti uključen civilni sektor u potpunosti.
3. Neophodno je u odgovarajućem roku pristupiti izradi i usvajanju nove Strategije razvoja poljoprivredne proizvodnje i EU integracija Crne Gore za period 2013 – 2020, usaglašene sa ZPP-om i pregovorima oko članstva sa EU.
4. Ojačati transparentnost procesa javnih rasprava u toku usvajanja zakonskih akata i u fazi izrade nacрта važnih podzakonskih akata i snažnije uključiti civilni sektor u njihovo donošenje. S tim u vezi je potrebno uvesti konstantni sistem javnih rasprava i diskusija vezanih za izradu pregovaračkih pozicija u oblasti poljoprivrede.
5. Osavremenjivati i kadrovski jačati kapacitete Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja (posebno Agencija za plaćanje), kao i dalje osavremenjivanje rada i jačanje postojećih kapaciteta MONSTAT-a kao glavnog izvora podataka za pregovore o članstvu u poljoprivredi sa EU, kao i povećanje uloge MONSTAT-a u vezi sa planiranjem i realizovanjem svih aktivnosti vezanih za poljoprivredu.
6. Potrebno je uvesti obavezu podnošenja godišnjeg Izvještaja o poljoprivredi (Green Report).
7. Pristupiti hitnom prestrukturisanju budžeta Crne Gore sa ciljem značajnog povećanja učešća Agrobudžeta u skladu sa najboljim primjerima razvijenih evropskih država, i pozitivnih iskustava susjednih zemalja Zapadnog Balkana. Posebnu pažnju i finansijsku podršku pružiti ruralnom razvoju, subvencijama i investicijama u poljoprivrednu proizvodnju, kao i jačanju

postojećih i formiranju novih institucija u poljoprivredi, veterinarskoj djelatnosti i agroekološkim mjerama.

8. Hitno pristupiti izmještanju „staračkih naknada“ iz Agrobudžeta u druge odgovarajuće institucije (npr. Ministarstvo rada i socijalnog staranja, u skladu sa dogovorom sa Evropskom komisijom).
9. Potrebno je što prije usvojiti podzakonska akta i implementirati novi sistem registracije poljoprivrednika i izraditi nove pouzdanije baze podataka u poljoprivredi u skladu sa Zakonom o poljoprivredi i ruralnom razvoju.
10. Preko MPRR i MVPEI konstatno kontrolisati poštovanje CEFTA Ugovora od strane zemalja članica, kao i eventualnu primjenu „necarinskih barijera“ od strane drugih država prema našim robama i izvoznima.
11. Sprovesti u najkraćem roku reformu srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovnog sistema u poljoprivredi, sa ciljem prilagođavanja tog sistema zahtjevima moderne poljoprivredne proizvodnje i budućeg članstva u EU. Neophodno je uvesti u praksu sistem cjeloživotnog obrazovanja poljoprivrednika, koristeći iskustva i programe, razvijenih zemalja Evrope.
12. Što prije osavremeniti i dalje jačati kapacitete Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji i stočarstvu, kadrovima sa više iskustva u proizvodnji i naučnim kadrom sa akademskih institucija, iznalaženjem novih i adekvatnijih modaliteta saradnje po uzoru na razvijenije zemlje EU. Takođe je neophodno kontinuirano vršiti transfer znanja ka proizvođačima putem radionica, izložbi i sajmova, dana polja, angažovanjem afirmisanih stručnjaka sa iskustvom i naučnom kadra kroz stalne ili povremene oblike saradnje.
13. Smatramo neophodnim donošenje savremenog Zakona o poljoprivrednom zemljištu kojim bi se strožije regulisalo očuvanje poljoprivrednog zemljišta od urbanizacije i parcelizacije, kao i uvođenje ograničenja gradnje na poljoprivrednom zemljištu i strožije kontrole takve prakse (po modelu EU). Zapušteno obradivo zemljište treba progresivno oporezivati značajno većom stopom u cilju boljeg korištenja poljoprivrednog zemljišta. Formiranje Agencije za poljoprivredno zemljište ili odjeljenja u sastavu MPRR, u cilju unaprjeđenja i očuvanja istog, smatramo nužnim pitanjem, u skladu sa pozitivnim iskustvima iz Evrope i regiona.
14. Potrebno je hitno pristupiti formiranju Kreditno-garantnog fonda u poljoprivredi, u cilju značajnije podrške finansiranja poljoprivredne proizvodnje, kao jednog od najboljih i najbržih načina podsticanja ruralnog razvoja i proizvodnje hrane. Alternativa ovom bi bilo formiranje Agrarno-garantnog fonda, koji bi davao garancije bankama za poljoprivredne proizvođače u cilju obezbjeđenja poljoprivrednih kredita, čiji bi osnivači

u smislu komparativnih iskustava u EU mogli biti, MPRR, poslovne banke, ministarstvo finansija i EU fondovi. Dosadašnje crnogorsko jednogodišnje iskustvo sa svojevršnom simulacijom kreditno- garantne sheme u okviru IRF-a, je bilo vrlo pozitivno, ali i zbog ograničenih sredstava fonda pokazalo svu neophodnost osnivanja posebne institucije Agrarno-garantno-kreditnog fonda Crne Gore.

15. Što hitnije uraditi i usvojiti „Zakon o zadrugama i kooperativama”, kako iz razloga očuvanja i pokretanja postojećih zadruga, tako i ponovnog oživljavanja zadrugarstva, ali na savremenim osnovama i pozitivnim iskustvima razvijenih Evropskih zemalja, gdje kooperative (zadruge) predstavljaju skoro jedinu mogućnost opstanka manjih proizvođača (kakvih je kod nas najveći procenat) na globalizovanom tržištu EU.
16. Uvođenje novog sistema socijalnog osiguranja u crnogoskoj poljoprivredi u skladu sa najboljim EU iskustvima.
17. Preporučuje se da se nastave napori na izradi i usvajanju Zakona o organskoj proizvodnji, uz nastavak i inteziviranje javne rasprave.
18. Intezivirati aktivnosti na izradi Zakona o poljoprivrednom zemljištu, Zakona o zadrugama i Zakona o maslinovom ulju.
19. Preporučujemo reformu poreske, akcizne i carinske politike za bavljenje poljoprivredom (energenti – dizel, električna energija, kao i drugi inputi u poljoprivrednoj proizvodnji) u skladu sa najboljim praksama EU.
20. Neophodno je u što kraćem roku pristupiti izradi registra poljoprivrednih proizvođača Crne Gore, kao neophodnom institucionalnom i sistemskom rješenju za savremeni razvoj agrara, ali i preduslovu za povlačenje sredstava iz fondova.

Kopredsjedavajući: g-din Branko Bulatović, pomoćnik ministra, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja; g-din Željko Vidaković, potpredsjednik Unije poslodavaca Crne Gore

Radna grupa III:

Poljoprivreda, bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika i ribarstvo

Sesija 2, 21. jun 2012.

TEMA: Ruralni razvoj

PREPORUKE

1. Preporučuje se Vladi Crne Gore da se predvide potrebna budžetska sredstva za formiranje i funkcionisanje Agencije za plaćanje u poljoprivredi u skladu sa EU zahtjevima i da se preduzmu dalje mjere i aktivnosti za uspostavljanje svih tijela neophodnih za implementaciju pete komponente IPA-e.
2. Preporučuje se lokalnim samoupravama i civilnom društvu da se izvrši analiza strategija ruralnog razvoja na lokalnom nivou, kao i analiza lokalnih budžeta i budžetskih utrošaka za ruralni razvoj.
3. Potrebno je pristupiti aktivnostima za istraživanje mogućnosti za formiranje LAG-ova (lokalnih akcionih grupa) u skladu sa četvrtom osovinom IPARD programa (tzv. LEADER).
4. Preporučuje se da se preduzmu aktivnosti od strane MPRR-a, MONSTAT-a i drugih državnih institucija, kao i civilnog sektora za uvođenje EU kompatibilnog modela analize poljoprivredne proizvodnje u Crnoj Gori i uslova za poboljšanje iste sa ciljem povećanja proizvodnje u sektoru agrara u Crnoj Gori.
5. Preporučuje se analiza mogućnosti i mjera za osnaživanje uloge žena u poljoprivredi i ruralnom razvoju u Crnoj Gori.
6. Preporučuje se afirmacija ruralnog turizma (agroturizma) kroz značajnije podsticajne mjere i definisanje vrste usluga koje mogu pružati registrovani poljoprivrednici kao glavnu ili dopunsku djelatnost.
7. Preporučuje se stimulisanje malog i srednjeg biznisa u seoskom području.
8. Preporučuje se uvođenje hitnih mjera za jačanje veterinarske službe i fitosanitarne inspekcije u Crnoj Gori. Tokom rasprave većina učesnika je ukazala na značaj prerađivačke industrije za razvoj primarne poljoprivredne proizvodnje. S tim u vezi, radi daljeg razvoja prerađivačke industrije u Crnoj Gori (agroindustrija) sa akcentom na proizvodnju mesa, mlijeka i voća i povrća, potrebno je kroz agrobudžet definisati uvećana dodatna

sredstva za veterinarsku i fitosanitarnu upravu u cilju dostizanja ekoloških standarda kompatibilnih sa EU.

9. Preporučuje se da se pristupi izradi investicionih projekata na bazi studije izvodljivosti u vezi sa pitanjem neškodljivog uklanjanja nusproizvoda animalnog porijekla, vodeći računa o ekološkim pitanjima i energetske efikasnosti i da se sa tim u vezi razmotri mogućnost da se dio potencijalno neutrošenih sredstava namijenjenih za poljoprivredu iz IPA fondova (IPARD) preusmjeri za rješavanje ovih pitanja.
10. Preporučuje se uspostavljanje registara u poljoprivredi predviđenih Zakonom o poljoprivredi i ruralnom razvoju.
11. Preporučuje se formiranje ekspertske grupe za ruralni razvoj u cilju dizajniranja koherentne strategije ruralnog razvoja.
12. Potrebno je inovirati formalne obrazovne programe iz oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja (ali i neformalne) za srednje stručne škole i visokoobrazovne institucije sa ciljem njihovog prilagođavanja zahtjevima budućeg članstva u EU.
13. Potrebna je snažnija komunikacija sa civilnim sektorom u vezi sa ruralnim razvojem.
14. Potrebno je obezbjeđenje partnerstva i kontribucije za IPA projekte.
15. Potrebno je značajnije povećati budžetska sredstva predviđena za ruralni razvoj kojim bi se realizovale buduće EU obaveze.
16. Preporučuje se razvoj daljih kooperativnih odnosa, klsterskog povezivanja i umrežavanje relevantnih stakeholder-a ruralnog razvoja, obzirom da je nedavno usvojena strategija klastera.
17. Potrebno je donijeti Uredbu o manje razvijenim područjima (Less Favorite Areas) kroz koju bi se, između ostalog, ostvario veći podsticaj za mlade poljoprivrednike, za žene koje se bave poljoprivredom u ruralnom području, ruralni turizam kao dopunsku djelatnost, čime do značaja dolazi multifunkcionalnost i povećanje zaposlenosti na manje povoljnom ruralnom području.
18. Preporučuje se izrada koherentne strategije ruralnog razvoja koju treba kvantifikovati kroz konkretne indikatore, u cilju šireg posmatranja ruralnog razvoja (ne samo kao dio poljoprivrede).
19. Preporučuje se opštinama da preduzmu dalje aktivnosti na stvaranju i podizanju odgovarajućih administrativnih kapaciteta za formulisanje strategije ruralnog razvoja i za apliciranje za fondove EU i da se sa s tim u vezi dalje ojača princip bottom-up odlučivanja (odozdo nagore).

Kopredsjedavajući: g-din Branko Bulatović, pomoćnik ministra, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja (sektor javne uprave) i g-din Željko Vidaković, potpredsjednik, Unija poslodavaca Crne Gore (civilni sektor)

Ekspert izvjestilac: g-din Ratko Bataković, "Agro grupa"

Radna grupa III:

Poljoprivreda, bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika i ribarstvo

Sesija 3, 2. oktobar 2012.

TEMA: Ribarstvo

PREPORUKE

1. Potrebno je obnoviti flotu demerzalnih kočara kroz nabavku nove opreme – mreže u skladu sa preporukom GFCM - 33/2009/2.
2. Potrebno je povećati flotu za izlov male plave ribe.
3. Neophodno je i identifikovati zone mrijesta najvažnijih komercijalnih vrsta, kao i odrediti zabranu izlova u periodu mrijesta na tom području, sa posebna pažnjom i naučnim istraživanjem u području rijeke Bojane kao vrlo važno područje mrijesta velikog boja ribljih vrsta.
4. Uspostavljanje efikasnije kontrole svih subjekata kroz strogu implementaciju postojećih propisa.
5. Potrebno je podsticati istraživanja na moru, s obzirom da procjene ribljeg fonda moraju imati dugoročni karakter u smislu kvalitetnih procjena stokova demerzalnih i pelagičnih vrsta riba. U tom smislu, potrebno je zaposliti više kadra u ulagati više u ovu oblast.
6. Preporučuje se da se traži derogacija direktive EC/1967/2006, tako da se propis o 50 metara ili 3 NM izmijeni na 50 metara i 3 NM.
7. Potrebno je da udruženja ribara imaju zajednički nastup prilikom traženja pomoći kako bi dobili što veći procenat sredstava iz IPA fondova.

Kopredsjedavajući: g-din Branko Bulatović, pomoćnik ministra, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja (sektor javne uprave) i g-din Željko Vidaković, potpredsjednik, Unija poslodavaca Crne Gore (civilni sektor)

Ekspert izvjestilac: g-din Mirko Đurović, Institut za biologiju mora

Radna grupa III:

Poljoprivreda, bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika i ribarstvo

Sesija 4, 13. novembar 2012.

TEMA: Bezbjednost hrane

PREPORUKE

1. Potrebno je značajno ojačati administrativne kapacitete nadležnih državnih organa u oblasti bezbjednosti hrane zaduženih kako za identifikaciju, tako i za upravljenje rizicima (Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog ravoja sa pripadajućim upravama – Veterinarska i Fitosanitarna uprava, Ministarstvo zdravlja i Uprava za inspekcijske poslove).

Obrazloženje: Trenutni broj zaposlenih u državnim organima nadležnim za bezbjednost hrane je nedovoljan kako po broju zaposlenih tako i u pogledu stručne osposobljenosti da u ovoj vrlo zahtjevnoj oblasti ispuni obaveze koje predstoje u procesu usaglašavanja sa EU zahtjevima.

2. Potrebno je intenzivirati aktivnosti za izmjenu postojećih ili donošenje novih propisa iz oblasti bezbjednosti hrane (zakoni, podzakonski akti, pravilnici, instrukcije za njihovo sprovođenje, priručnici za operatere) uz učešće svih zainteresovanih subjekata i civilnog sektora i uz nastavak prakse javnih rasprava koje prethode njihovom usvajanju. Potrebno je definisati prioritete i vremenske okvire za ove aktivnosti. U vezi sa tim, potrebno je ubrzati aktivnosti za donošenje novog Zakona o bezbjednosti hrane.

Obrazloženje: Postojeći propisi u oblasti bezbjednosti hrane su u malom broju djelimično usaglašeni sa EU propisima dok je na snazi veći broj podzakonskih akata iz ranijeg perioda (donijeti na osnovu ranije važećih zakona) tako da postoje određena pravna ograničenja u potpunoj primjeni istih.

3. Potrebno je definisati plan zapošljavanja i obuka u nadležnim državnim organima za bezbjednost hrane, usvojiti nove pravilnike o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, donijeti bliža pravila o profesionalnim kvalifikacijama koje moraju ispunjavati zaposleni na ovim poslovima.

Obrazloženje: Postojeći opis poslova nije usklađen sa poslovima po oblastima koja su predmet rada organa u odnosu na zahtjeve I strukturu pristupnih pregovora sa EU.

4. Inicirati donošenje novih propisa iz oblasti obaveznih stručnih ispita za rad službenika u državnim organima, posebno u pogledu stručnih kvalifikacija i drugih zahtjeva u odnosu na organ u kom se zapošljava, usaglasiti ih u najvećoj mogućoj mjeri sa EU zahtjevima za stručne kvalifikacije i druge zahtijevane znanja i vještine.

Obrazloženje: Postojeći propisi ne predstavljaju dobru osnovu da se izvrši najbolji odabir službenika koji će efikasno odgovoriti zahtjevima posla na koji se zapošljavaju.

5. Potrebno je inicirati preko zainteresovanih partnera (Univerziteti u Crnoj Gori, Ministarstvo prosvjete, Privredna komora Crne Gore, Unija poslodavaca i sl), donošenje višegodišnjeg Programa za obrazovanje i/ili prekvalifikaciju lica koja rukuju hranom (zaposlenih u objektima u kojima se vrši promet i proizvodnja hrane).
6. Potrebno je preduzeti aktivnosti na izradi komunikacione strategije iz oblasti bezbjednosti hrane.
7. Neophodno je obezbijediti 24-časovnu graničnu inspeksijsku kontrolu na svim većim graničnim prelazima, pri čemu je najvažnije da isti budu adekvatno opremljeni.
8. Neophodno je ojačati kontrolu nadležnih graničnih službi na graničnim, kao i intenzivirati policijske kontrole na saobraćajnicama u vezi sa nelegalnim uvozom hrane biljnog i životinjskog porijekla. Pooštriti kaznenu politiku za prekršioce (nelegalne uvoznike hrane i stoke).
9. Značajno intenzivirati aktivnosti na izgradnji novog međunarodnog graničnog prelaza za veterinarske i fitositarne kontrole u Luci Bar (koji realizuje Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja u saradnji sa Svjetskom Bankom).
10. Ubrzati aktivnosti oko pronalaženja adekvatnog tehnološkog rješenja za neškodljivo uklanjanje životinjskih ostataka na bazi dogovora sa EU i pronalaženje adekvatnog dugoročnog i povoljnog izvora finansiranja za ovu aktivnost (EIB, EBRD, Svjetska Banka i dr).

Kopredsjedavajući: g-din Branko Bulatović, pomoćnik ministra, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja (sektor javne uprave) i g-din Željko Vidaković, potpredsjednik, Unija poslodavaca Crne Gore (civilni sektor)

Ekspertkinja izvjestiteljka: g-đa Biljana Blečić, Veterinarska uprava

Radna grupa IV: Zaštita životne sredine

Sesija 1, 16. maj 2012.

TEMA: Konflikti i kompromisi između ekonomije i ekologije u izgradnji HE u Crnoj Gori

PREPORUKE

1. Neophodno je ojačati kapacitete inspekcijskih službi i svih sektora unutar institucija koje su zadužene za implementaciju politike životne sredine kada je riječ o planiranju i razvoju HE objekata.
2. Dodatno usaglašavanje i koordinacija resora za usklađivanje ostalih sektorskih strategija i integracija politike životne sredine u sektorske politike.
3. Zahtijeva se hitna izmjena podzakonskog akta o određivanju garantovanog minimuma u cilju uspostavljanja mehanizma ekološkog prihvatljivog protoka u praksi.
4. Neophodno je da se izvrši kategorizacija vodnih tijela u skladu sa Okvirnom direktivom o vodama EU i ekološka kategorizacija WFD.
5. Potrebno je stvoriti pravne uslove za izradu podzakonskog akta o određivanju vodnog minimuma (voda za piće, privredu, poljoprivredu).
6. Neophodno je da se izvrši analiza koštanja i uvođenje vodnog informacionog sistema i neophodnih grafičkih podloga.
7. Potrebno je uspostavljanje bolje saradnje između resornih ministarstava i institucija koje se bave zaštitom i iskorišćavanjem voda.
8. Potrebno je poboljšanje koordinacije između postojećih HE sistema u zemlji i sa susjednim državama u cilju regulacije poplava.
9. Nastaviti sa praksom uključivanja građana, zainteresovanih organa i organizacija za učešće u procesu donošenja odluka o izgradnji HE.
10. U cilju podizanja kvaliteta procjena uticaja potrebno je ohrabriti obrađivače elaborata da traže dodatnu pomoć od nadležnog organa (Agencije za životnu sredinu) vezanu za tumačenje zakona i složenih poglavlja elaborata, a sve u cilju efikasne primjene zakona o procjeni uticaja (SEA, EIA) u planovima i projektima za izgradnju HE objekata.

Kopredsjedavajuće: g-đa Ivana Vojinović, pomoćnica ministra za životnu sredinu, Ministarstvo održivog razvoja i turizma (sektor javne uprave) i g-đa Nataša Kovačević, program koordinatorka za životnu sredinu, NVO Green Home (civilni sektor)

Ekspert izvjestilac: g-din Danilo Mrdak, Univerzitet Crne Gore, Prirodno-matematički fakultet, Odsjek za Biologiju

Radna grupa IV:

Zaštita životne sredine

Sesija 2, 22. jun 2012.

TEMA: Uspostavljanje Natura 2000 ekološke mreže

PREPORUKE:

1. Neophodno je insitucionalno uspostaviti, izgraditi i osposobiti stručne timove koji će vršiti terenska istraživanja (Univerziteti kroz postdiplomske studije vezane za Natura 2000).
2. Neophodno je insitucionalno uspostaviti koordinacioni tim za verifikaciju podataka za bazu podataka Natura 2000 koju vodi stručno tijelo državne uprave (npr. Agencija za zaštitu životne sredine).
3. Neophodno je da se izgrade profesionalni kapaciteti za predstavljanje i zastupanje Crne Gore u strukturama EU u vezi sa pitanjem Natura 2000.
4. Potrebno je jačanje administrativnih kapaciteta u Ministarstvu održivog razvoja i turizma i svih relevantnih sektora u Vladi.
5. Potrebno je uspostavljanje koordinacionog tima na nivou Vlade za uspostavljanje Natura 2000 u Crnoj Gori kroz nominaciju osnovnih kontakata (focal points) u sektorima koji imaju uticaja na prirodu (poljoprivreda, šumarstvo, vodoprivreda, lovstvo, turizam, sabračaj, prostorno planiranje, energetika, pomorstvo, telekomunikacije i dr), tj. oformiti Savjet za N2000 i operativno tijelo na nivou sektora – Radna grupa za N2000.
6. Preporučuje se Vladi da zaduži Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja da podatke iz Nacionalne šumske inventure dostavi Ministarstvu održivog razvoja i turizma odnosno zainteresovanim stranama uključenim u razvoj Natura 2000 ekološke mreže u Crnoj Gori kako bi isti bili integrisani u bazu podataka Natura 2000.
7. Da bi se proces razvoja baze podataka za ekološku mrežu Natura 2000 nesmetano odvijao, neophodno je kroz redovan budžet Ministarstva nadležnog za poslove životne sredine i institucija koje se bave poslovima zaštite prirode planirati izdvajanje finansijskih sredstava za ovu namjenu.
8. Neophodno je angažovati sve raspoložive kapacitete (uključujući i nevladin sektor) na pripremi projekata za pretpristupne fondove EU kako bi se obezbijedila neophodna finansijska podrška procesu rada na

uspostavljanju Natura 2000.

9. Potrebno je obezbijediti vidljivost i javnu dostupnost informacija.
10. Potrebno je informisati i edukovati zainteresovane strane i najširu javnost o Natura 2000 i njenim uticajima.
11. Potrebno je otpočeti sa radom na razvoju dijela baze Natura 2000 za morske vrste i staništa koristeći i postojeće baze podataka relevantnih projekata (izgradnja stručnih kapaciteta, program istraživanja, obuka ronilaca, praćenje, kartiranje).
12. Neophodno je usklađivanje relevantnih sektorskih zakona sa ključnim propisima iz oblasti zaštite prirode EU (Zakon o divljači i lovstvu, čl. 7 Direktive o pticama; o šumama, vodama, slatkovodnom i morskom ribarstvu, koncesijama i td).

Kopredsjedavajuće: g-đa Ivana Vojinović, pomoćnica ministra za životnu sredinu, Ministarstvo održivog razvoja i turizma (sektor javne uprave) i g-đa Nataša Kovačević, program koordinatorka za životnu sredinu, NVO Green Home (civilni sektor)

Ekspert izvjestilac: g-din Vasilije Bušković, Zavod za zaštitu prirode Crne Gore

Radna grupa IV:

Zaštita životne sredine

Sesija 3, 4. oktobar 2012.

TEMA: Moguće derogacije u vezi sa primjenom graničnih vrijednosti emisija zagađujućih materija u vazduh

PREPORUKE:

1. Neophodno je pribaviti finansijska sredstva za izradu Studija o uticaju zagađenja vazduha na zdravlje ljudi na lokalnom nivou, kao i Studije o uticaju industrijskih postrojenja na kvalitet vazduha na lokalnom nivou (nosioci aktivnosti Institut za javno zdravlje, Agencija za zaštitu životne sredinu).
2. Neophodno je da Institut za javno zdravlje unaprijedi sistem prikupljanja, objedinjavanja i objavljivanja podataka o uticaju zagađenja vazduha na ljudsko zdravlje.
3. Tokom transpozicije Direktive o industrijskim emisijama Ministarstvo održivog razvoja i turizma treba da posveti posebnu pažnju derogativnim odredbama.
4. Potrebno je obezbijediti pojačan inspekcijski nadzor za industrijska postrojenja za koja nema dovoljno podataka (Željezara Nikšić, KAP, TE Pljevlja i dr).
5. Neophodno je razviti edukativne i informativne programe za podizanje svijesti javnosti o zagađenju vazduha (nosioci aktivnosti Ministarstvo prosvjete, mediji, NVO, Ministarstvo održivog razvoja i turizma).
6. Potrebno je da Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Agencija za zaštitu životne sredine intenziviraju komunikaciju sa predstavnicima postrojenja koja su u obavezi da pribave integrisanu dozvolu u skladu sa Programom usklađivanja privrednih grana sa Zakonom o integrisanom sprječavanju i kontroli zagađivanja.
7. Neophodno je unaprijediti saradnju i ojačati kadrovske i tehničke kapacitete svih relevantnih subjekata, za primjenu usvojenih evropskih standarda u oblasti kvaliteta vazduha (svi akteri spomenuti u prethodnim preporukama).

Kopredsjedavajuće: g-đa Ivana Vojinović, pomoćnica ministra za životnu sredinu, Ministarstvo održivog razvoja i turizma (sektor javne uprave) i g-đa Nataša Kovačević, program koordinatorka za životnu sredinu, NVO Green Home (civilni sektor)

Ekspert izvjestilac: g-đa Olivera Kujundžić, Ministarstvo održivog razvoja i turizma

Radna grupa IV:

Zaštita životne sredine

Sesija 4, 9. novembar 2012.

TEMA: Hemikalije

PREPORUKE:

1. Prioritetni zadatak je izrada Nacionalne strategije za upravljanje hemikalijama.
2. Potrebno je jačanje stručnih i tehničkih kapaciteta za upravljanje hemikalijama na svim nivoima.
3. Potrebna je integracija programa upravljanja hemikalijama u obrazovni sistem.
4. Nepohodno je unaprijediti saradnju u oblasti upravljanja hemikalijama između Ministarstva nadležnog za poslove životne sredine i Ministarstva nadležnog za poslove zdravlja, kao i Agencije za zaštitu životne sredine.
5. Potrebno je jačanje svijesti i informisanje građana, kroz štampane materijale, medijske informativne i obrazovne programe.
6. Potrebna je izrada vodiča i informativne desk službe za implementaciju zakonskih rješenja u oblasti upravljanja hemikalijama.
7. Neophodno je jačanje kapaciteta i profilisanje inspeksijskog kadra za nadzor i kontrolu upravljanja hemikalijama.

Kopredsjedavajuće: g-đa Ivana Vojinović, pomoćnica ministra za životnu sredinu, Ministarstvo održivog razvoja i turizma (sektor javne uprave) i g-đa Nataša Kovačević, program koordinatorka za životnu sredinu, NVO Green Home (civilni sektor)

Ekspertkinja izjaviteljka: g-đa Danijela Šuković, Centar za ekotoksikološka ispitivanja

